

Det kongelige kultur- og kirke-departement
PB 8030 Dep
0030 OSLO

Vår ref	Arkivkode	Saksbehandler	Deres ref	Dato
200500193-3	008	LL		14.03.2006

FILM&KINO

Dronningens-
gate 16
Postboks 446
Sentrum
0104 Oslo

Telefon
22 47 45 00
Telefaks
22 47 46 99

Høring – ”Kartlegging og vurdering av utviklingen i den norske filmbransjen”

Vedr.: Rapport utarbeidet av Rambøll Management, på oppdrag av Kultur- og Kirke-departementet.

Fra: FILM&KINO

Dato: 14.mars 2006

I. Generelt:

Rapporten analyserer utviklingen i den norske filmbransjen i årene etter den omfattende omleggingen av filmstøtteordningene i 2001. Den tar, ut fra sitt mandat, utgangspunkt i de eksisterende mål for den statlige filmpolitikken, dagens ressursnivå og de rammebetingelser for statlig støtte på området som følger av EØS-avtalen.

Mål og ressurser fremgår følgelig av St.prp. nr. 1 (2004-2005) og B-innst.S.nr.2 (vedlegg 4), samt St.meld.nr.25 (20033-22004) Økonomiske rammebetingelser for filmproduksjon og Inns.S.nr.228 (2003-2004).

Med dette utgangspunkt ligger det begrensninger i forhold til enkelte sentrale utfordringer som film- og kinobransjen i dag står overfor. Vi tenker her i første rekke på at kinodriften i løpet av få år digitaliseres. Rambøllrapporten foretar ingen vurdering av hvordan de ulike virkemidlene bør rettes inn for å sikre distribusjon av norsk film i tiden fremover, ut fra den raske utviklingen som nå skjer innfor kino- og videoteknologien.

FILM&KINO vil generelt peke på den begrensningen som her ligger i mandatet, fordi den har betydning når man skal vurdere eventuelle fremtidige endringer av virkemidlene på filmområdet. FILM&KINO er samtidig av den oppfatning at Rambøll Management har levert en rapport som gir en god og balansert gjennomgang av de forhold oppdragsgiverne ønsket belyst.

Bankkonto
8200.01 39587

ORG NR
NO 955148452

FILM&KINO finner det i det følgende naturlig at vi i hovedsak kommenterer Rambøllrapporten sett fra kinoenes og videobransjens ståsted.

II. Positiv utvikling og besøk på norske filmer

Rapporten fremholder at det *”vil være avgjørende at en i årene frem over evner å fortsette og å akselerere den positive utviklingen som har funnet sted til nå, slik at norsk film kan fastholde, og øke sitt publikum og profesjonaliseres ytterligere.”*

En profesjonalisering av norsk film er utvilsomt det viktigste, sett fra publikums side. Erfaring viser at et bredt utvalg av gode, norske filmer, gjennomgående bidrar til å øke besøket på andre filmer.

Tilsvarende vet vi at videoomsetningen av norske filmer er høyere enn omsetningen av ikke-norske filmer som hadde omtrent samme besøk på kino. Vi har med andre ord klare indikasjoner på at folk velger norsk film, dersom det er et godt tilbud i markedet. Norske filmer synes i tillegg å øke den generelle filminteressen.

Sammenligner vi kinobesøket i europeiske land, ser vi klare svingninger som henger sammen med andelen av nasjonale filmer. Er andelen nasjonale filmer i markedet høy, er også kinobesøket generelt høyere enn i andre land. Andelen nasjonal film variere fra land til land, men ligger i de fleste europeiske land, langt høyere enn i Norge. En nasjonal andel på mellom 25 og 40 prosent er ikke uvanlig. Det er derfor viktig at den nasjonale andelen er høy av hensyn både til den generelle filminteressen og for omsetningen av norsk film på kino og video. En norsk filmandel på 20 prosent, er et beskjedent mål dersom interessen for norsk film skal sikres og styrkes hos et fremtidig publikum.

Det er dessuten viktig at man i den norske filmproduksjonen legger opp til et bredt og sammensatt repertoar innen alle sjangere. Det må lages film for barn, unge og godt voksne, i tillegg til at det må lages film som appellerer til det brede publikum så vel som til en snevrere nisje.

Skal kinoene og videobransjen dekke etterspørselen fra publikum, må virkemidlene være innrettet slik at vi både får den store publikumsfilmen og den smale kvalitetsfilmen.

III. De filmpolitiske virkemidlene - rapportens anbefalinger

Anbefaling # 1:

FILM&KINO støtter rapportens anbefaling om at det i de kommende årene legges vekt på styrket profesjonalisering av filmbransjen. Særlig er det grunn til å understreke betydningen av at det stilles krav til produsentenes prioritering av markedsføring, salg o.a.. Sett fra kinoenes side, er det stor forskjell på ulike produsenters innsats for den ferdige filmen. En dyktig produsent oppnår høyere besøk ved å legge vekt på markedsføringen gjennom hele produksjonsfasen og ved selv følge filmen ut i markedet, både på kino og video. For mange produsenter slipper imidlertid filmen ved premiere og overlater alt lanseringsarbeid til distributøren. Dermed oppnår man ikke å ta ut potensialet i den enkelte film.

Anbefaling # 2:

FILM&KINO støtter likeledes anbefalingen om å utarbeide klarere retningslinjer for konsulentene ved Filmfondet. Så vidt vites er ikke Filmfondet pålagt et repertoaransvar og konsulentene synes å ha hatt stor frihet til å velge de prosjekter man finner interessante. Det har medført at vi de siste årene har fått mange til dels svært like filmer og en stor overvekt av billige produksjoner. Det bør vurderes hvordan Filmfondet og dets konsulenter kan sikres retningslinjer som i større grad bidrar til å sikre bredden i det samlede filmrepertoar.

Anbefaling # 3:

Rambøll Management anbefaler at en setter i gang en avvikling av billettstøtten og i stedet velger å bruke de frigjorte midlene på en gradvis økning av forhåndsstøtten. FILM & KINO stiller her spørsmål ved om Rambøll legger tilstrekkelig vekt på den betydning billettstøtten har for kinobesøket.

Ett av norsk filmpolitikks viktigste mål er å øke besøket på norske filmer. Billettstøtten er et incitament for den enkelte produsent til å øke oppmerksomheten rundt markedsføring og lansering av filmen. Men ett av dagens problemer er at produsentene ikke i tilstrekkelig grad konsentrerer økonomi og oppmerksomhet om selve kinolanseringen, som også fungerer som markedsføring for filmens videre løp på video og fjernsyn. Faller billettstøtten bort, risikerer man at produsentens interesse for filmens besøk etter oppsetting på kino, blir ytterligere svekket.

FILM&KINO vil derfor advare mot å fjerne all etterhåndsstøtte.

Anbefaling # 4:

Rapporten anbefaler å benytte reduksjonen i etterhåndsstøtten til å øke forhåndsstøtten. Man peker på tre områder, eller en kombinasjon av disse: Støtte etter konsulentvurdering, støtte etter 50/50-ordningen og produsentstøtte. Dersom det gis økninger i forhåndsstøtten, vil FILM&KINO særlig peke på betydningen av de to sistnevnte.

50/50-ordningen (markedsstøtteordningen) benyttes særlig til filmer som er tenkt å ha bred publikumsappell. Det er liten tvil om at norske kinoer trenger norske filmer som retter seg mot et stort publikum. Det store flertall av norske kinoer går i dag med underskudd og støttes i hovedsak av sine kommunale eiere. Samtidig er vi i Norge opptatt av å opprettholde det desentraliserte norske kinosystemet, som gir folk i distriktene et godt tilbud. Men skal vi lykkes i dette, er vi avhengig av at kinoene også får filmer som trekker publikum. Det vises her til det som tidligere er sagt om norske filmers betydning for kinobesøket og omsetningen av video.

Også produsentstøtten er viktig, særlig med tanke på å profesjonalisere bransjen. En av svakhetene ved norsk filmproduksjon de siste tiårene, er at vi har hatt for få sterke produsentmiljøer. Produsentens rolle etter at filmen har hatt premiere er svært viktig for å hente ut filmens potensial i forhold til publikum, både på kino og video.

Det er også viktig at produsenten har finansiell styrke til å arbeide med flere prosjekter samtidig. Slik kan de også settes i stand til å gi utviklingskontrakter til unge talentfulle filmskapere, slik at disse sikres en utvikling ut over den enkelte film.

FILM&KINO støtter anbefalingen om å la brorparten av en økning i forhåndsstøtten bli overført til markedsstøtteordningen og produsentstøtten.

Anbefaling # 5 og # 6:

FILM&KINO har ingen sterke meninger om oppgavefordelingen mellom dagens statlige institusjoner. Men vi avviser ikke at det kan være behov for en generell grenseoppgang institusjonene imellom og mellom de statlige institusjonen og FILM&KINO. Rapporten går imidlertid ikke inn på en slik problemstilling, ut over å nevne den.

Rambøll gir to konkrete anbefalinger, å legge Filminstituttets Utenlandsavdeling og Utviklingsarbeidet i Norsk Filmutvikling inn under Norsk Filmfond. Dette synes hensiktsmessig, da man slik får samlet all støtte til utvikling, produksjon og lansering av norsk film, i en institusjon.

Anbefaling #7:

FILM&KINO støtter Rambølls anbefaling om å fortsette den statlige støtten til de regionale filmsentrene. Vi er også enige i at det er viktig å skille mellom filmsentre og rene filmfond eller filmkommisjoner. Vi er derimot noe mer i tvil om at det er riktig å begrense den regionale satsingen i Norge til maksimalt tre fond.

Vi ser nå en betydelig interesse blant norske fylker og kommuner for å støtte og tiltrekke seg virkemidler for filmproduksjon. Det er selvfølgelig en klar grense for hvor mange selvstendige filmmiljøer et lite land som Norge kan ha. Men det ville være synd å legge lokk på den kreativitet og satsingsvilje som nå skjer i norske kommuner og fylkeskommuner, før vi ser hva som har livskraft.

I en digital fremtid vil slike miljøer kunne styrkes ytterligere gjennom den mulighet som åpnes til lokale og regionale visninger og vil dermed i enda sterkere grad kunne bidra til attraktive og konkurransedyktige bosettingsforhold.

IV. FILM&KINO og Norsk kino- og filmfond

Rambøll-rapporten omtaler bare summarisk spørsmål knyttet til arbeidet i FILM&KINO og administrasjonen av avgiften til Norsk kino- og filmfond (NKFF). Dette er ganske naturlig i forhold til Rambølls mandat.

Det konkluderes på side 55 under 4.3 "Vurdering av de filmpolitiske virkemidlene", som følger:

"En eventuell vurdering av om den statlige avgiften til NKFF kan administreres annerledes, vil således måtte begrunnes i en politisk vurdering av FILM&KINOs arbeid og riktigheten av å kanalisere avgiftsmidlene dit. Hensiktsmessigheten ved en slik bruk av avgiftsmidlene er derimot vanskelig å vurdere ut ifra en analyse av bransjen og de øvrige filmpolitiske virkemidlene. "

FILM&KINO er i hovedsak enig i denne konklusjonen. Med det utgangspunkt analysen har hatt, vil ikke en vurdering av FILM&KINOs arbeid og bruken av avgiftsmidlene i NKFF,

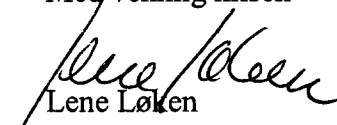
falle naturlig inn. En slik vurdering er gitt i NOU 2001:5 "Kino i en ny tid. Kommers og kultur" og fulgt opp i St.medl.nr 48 (2002-2003) "Kulturpolitikk fram mot 2014". FILM&KINO slutter seg til den vurdering som er gitt i disse dokumentene.

Rambøll-rapporten peker på at Norsk kino- og filmfond de siste årene har hatt høyere avgiftsinngang enn forventet, og at disse midlene er overført til Kinofondet. Det er imidlertid viktig å sette disse opplysningene i sammenheng med den betydelige digitale omstilling norske kinoer står foran dersom man skal vurdere hensiktsmessigheten av en slik overføring. FILM&KINO vil derfor vise til de konklusjoner som er gitt i NOU 2001:5 "Kino i en ny tid" (s. 111) angående etablering av elektronisk (digital) kino:

"Utvalget foreslår at det gjennom inntekter fra film- og videoavgiften etableres et fond som kan gi rentefrie lån eller tilskudd til investeringer. Dette forutsetter at avgiften økes."

Forslaget om å øke avgiften og etablere et eget fond ble ikke fulgt opp i Kulturmeldingen. Men Kinofondet, som er tilført de økte avgiftsmidlene de siste årene, kan i praksis fungere som et slikt fond og benyttes ved omlegging til digital kinodrift i Norge. Skal norsk film nå et bredt publikum også i fremtiden, er det avgjørende å sikre en finansiering som åpner for at både store og små kinoer kan digitaliseres.

Med vennlig hilsen

Lene Løken
Adm. direktør